

Признање „Најдражи учитељ” за Зорку Радашин

Одржано „Табанско вече”

СНН

Одједи самита на Палићу

„Дан деце” у Удвару окупио малишане и родитеље

Потписано дванаест билатералних докумената о сарадњи

Председница Мађарске Каталин Новак и председник Србије Александар Вучић потписали су на Палићу заједничку политичку изјаву о оснивању Стратешког савета за сарадњу Србије и Мађарске. После прве седнице Савета, којој су присуствовали и други највиши српски и мађарски руководиоци, потписано је 12 билатералних докумената о сарадњи.

Министри спољних послова Ивица Дачић и Петер Сијарто потписали су споразум о сарадњи Националне генералне дирекције за странце Мађарске и Министарства унутрашњих послова Србије, споразум две владе о изменама и допунама Споразума о контроли граничног саобраћаја у друмском, железничком и воденом саобраћају и Про-

токол о „колокацији“ у Амбасади Србије у Киншаси. Сијарто који је и министар спољне трговине потписао је са српском министарком рударства и енергетике Дубравком Ђедовић Меморандум о разумевању о изградњи нафтовода Мађарска-Србија.

Потписани су и Споразум Србије и Мађарске о размени и узајамној заштити тајних података, Годишњи

план рада за 2022-2023. годину на основу меморандума две владе о разумевању о стручној помоћи за преговоре о приступању Србије Европској унији, Споразум две владе о унапређеној стратешкој сарадњи у области одбране, Меморандум о разумевању министарстава пољопривреде две земље о модернизацији и дигитализацији у области пољопривреде.

Такође је потписан Споразум влада Србије и Мађарске о сарадњи у развоју и унапређењу путне инфраструктуре, Изјава о намери о електронској размени података Управе царина Србије и Националне пореске и царинске управе Мађарске и Уговор о оснивању заједничке фирме за трговину гасом – друштва Сербхунгас са ограниченом одговорношћу у Новом Саду.

Премијерка Србије Ана Брнабић рекла је да Србија само са Мађарском има Стратешки савет за сарадњу што показује да су односи две државе „на историјском нивоу“. Она је оценила да је формирање тог савета „историјски дан“ за обе државе.

„Ово је нешто на чему смо радили дуго, марљиво и напорно и то није нешто што дође само од себе“, казала је Брнабићева.

Истакла је да Србија нема Стратешки савет за сарадњу ни са једном другом земљом, осим са Мађарском.

„Толико су данас блиски наши односи и то је нешто на чему ће Влада Србије предано и марљиво да ради, у политичким, економским, културним областима и у сваком смислу. Прва заједничка седница две владе одржана је 1. јула 2014, а непуних девет година потом се оснива Стратешки савет за сарадњу. То показује да када посвећено и одговорно радите на нечему, да можете од промените односе између две земље, да изградите историјски најбоље могуће односе и пријатељство које је залог за будућност“, казала је она.

Нагласила је и значај међусобног партнерства, пријатељства, уважавања и поштовања две државе.

*

Премијер Мађарске Виктор Орбан је у оквиру своје балканске турнеје посетио и Босну и Херцеговину, где се најпре састао са председавајућом Савета министара БиХ Борјаном Кришто (ХДЗ), члановима Председништа БиХ и премијером Федерације БиХ Нермином Никишићем.

Потом је отпутовао у дводневну посету Бањалуци, где је имао низ сусрета са представницима власти Републике Српске. Орбанова посета Републици Српској мора се посматрати у континуитету, јер су добри односи Бањалуке и Будимпеште успостављени пре неколико година, каже политиколог из Бањалуке Војислав Савић. То што је Орбан у Сарајеву провео пола дана, а у Бањалуци дан и по, својеврсна је порука, пошто је у међународним односима сваки потез порука.

„То што проводи дан и по у Бањалуци је заиста показатељ једног поштовања које мађарска влада и њено руководство имају према Републици Српској, а са друге стране, показатељ жеље за сарадњом која би требало да буде дугорочна, која није ограничена на један период и подухват већ је нешто што би требало да траје у континуитету. Бањалука није једина, и Београд има добру сарадњу са Мађарском тако да се генерално може рећи да је то једна осовина која се полако ствара и која тежи заштити својих интереса у свету“, каже Савић.

Министар спољних послова у Савету министара БиХ Елмедин Конковић изјавио је да нема ништа против тога што Орбан боље сарађује са неким од ентитета. „Важно је што се поштују институције БиХ и територијални интегритет“, рекао је Конковић. ■

АЛЕКСОВ ЗАТРАЖИО ФИНАНСИЈСКУ ПОМОЋ

У оквиру заседања Стратешког савета Мађарске и Србије, на посебном скупу, разговарало се о друштвеном положају националних заједница, Срба у Мађарској и Мађара у Србији и одржано је мађарско-српско саветовање о заједничкој стратегији. Панелом је председавао Томислав Жигманов, министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог у Влади Србије, а скупу је присуствовао и Иштван Пастор, председник Скупштине Војводине и Савеза војвођанских Мађара. Чланови мађарске делегације били су, поред осталих, и Арпад Јанош Потапи, државни секретар за Мађаре у расејању и Љубомир Алексов, представник Срба у Парламенту Мађарске.

„На панелу се говорило о тренутној ситуацији мањинских заједница и закључено је да су и једна и друга заједница задовољне својим политичким и друштвеним статусом. Наравно да има и проблема“, рекао је Љубомир Алексов за наш лист након овог скупа.

Он је, како је истакао, изнео и неколико захтева или молби Срба из Мађарске. Наиме, Епархија будимска би желела да се у власништво српске цркве врати здање Ангелијанума, које се налази у центру Будимпеште, а и да почне реконструкцију и уређивање манастирског комплекса у Српском Ковину. Иначе, прошле године је мађарска Влада донела одлуку о финансијској помоћи за овај пројекат, подсетио је Алексов, који је такође говорио о школству, о мању смештајних капацитета у ђачким домовима у Будимпешти, као и сегединском школском пројекту и потреби завршетка обнове тамошње српске школе.

„Присутне сам упознао са чињеницом да нам за овај пројекат недостају финансијска средства и да смо тренутно у фази набављања додатних средстава. Након радне, одржана је пленарна седница, на којој су ресорни министри изложили о чему се све разговарало у радним групама. Потписано је десет билатералних споразума, а на радном ручку су се разговори наставили“, изјавио је Љубомир Алексов за „Српске недељне новине“.

Парламентарне активности

ДРУШТВО

Закон о народностима пред новим изменама

Имајући у виду да је Закон о народностима од великог значаја не само за националне заједнице, него и за функционисање државе у целини, тај правни акт је до сада више пута модификован, у циљу његовог прилагођавања потребама мањина у Мађарској.

Од Љубомира Алексова, председника Срба у Парламенту Мађарске, сазнали смо да је Одбор за мањине, чији је председник Имре Ритер (Ritter Imre), донео неколико предлога за промену постојећег Закона о мањинама. Предлоге је разматрала Радна група, у чијем раду су учествовали и представници државе, што значи да их Одбор за мањине предлаже, али да су модификације у већини случајева усаглашене са Владом.

Према последњој измени Закона о мањинама, извршеној пре пар година, наредни избори требало је да се вежу за попис становништва по објављивању резултата. Пошто резултати

избора још увек нису познати, од Љубомира Алексова сазнајемо да је сада предложена најважнија модификација, која се односи на враћање закона у првобитно стање. То значи да ће избори 2024. године бити одржани по старим правилима.

По том Закону потребно је да у једном месту живи најмање 25 регистрованих гласача, припадника мањина, да би били одржани избори за месну мањинску самоуправу. Ова цифра остаје и надаље актуелна. Међутим, у оним насељима где већ постоје мањинске самоуправе, довољно је да тај број буде изнад 20 гласача. Значи, ако се број гласача незнатно смањило у случају смрти или промене

места боравка, те самоуправе се неће укидати. Такође је предложено да се у Закону о мањинама одобри уклањање са функције потпредседника самоуправа пре истека мандата и то на предлог председника, што до сада није био случај. Одбор је такође предложио да се овај закон односи и на председнике – каже Алексов.

По новом Закону, за оснивање нове мањинске самоуправе биће потребно мишљење земаљске самоуправе

одређене народности. Постоји могућност да у парламентарној процедури ипак дође до неких промена предлога, чије се усвајање очекује крајем јуна или почетком јула месеца.

На свом последњем састанку, Одбор за мањине је такође разматрао питања око буџета, јер се предвиђа његово умањење, што практично значи одузимање знатних средстава од мањинских самоуправа.

Катарина Павловић Бачи

Награда за некадашњу ловранску учитељицу

Зорки Радашин признање „Најдражи учитељ“

На овогодишњој завршној свечаности у ловранској испостави будимпештанског СОЦ „Никола Тесла“, о којој детаљније пишемо на 10. страни, Јулијана Которчевић, директорка Српског педагошког и методолошког центра, уручила је плакету „Најдражи учитељ“ Зорки Радашин, учитељици у пензији из Ловре.

Награђена учитељица је тога дана поново закорачила у ловранску Српску основну школу, у којој је некада радила. Наравно, сада је школска зграда велелепна и осавремењена, а двориште је за ову прилику било украшено и препуно родитеља и малишана, који су били ту да покажу један део онога што су научили. На позорници су се смењивали малишани, неки свечано обучени, а други у народним ношњама, сви нестрпљиви да наступе.

Учитељица је из првог реда стрпљиво пратила програм и уживала у њему. На крају програма, Јулијана Которчевић је у име СПМЦ-а бившој учитељици предала плакету „Најдражи учитељ“ и букет цвећа, и при том подсетила:

– Наш центар је и ове године расписао конкурс за признање „Најдражи учитељ“. Оно има велику традицију и нама Ловранима је веома драго што је ове године наша драга учитељица Зорка Радашин добила ово признање.

Директорка је подсетила присутне на почетке рада учитељице Зорке Радашин, њен долазак у Ловру, на посао.

Потом је следила и удаја, тако да је Зорка учитељица у Ловри била од 1953. године. У пензију је отишла 1988. године, и од тада је будно пратила своје бивше ученике, шта раде, како напредују, какви су људи постали...

– Велика ми је част и посебно задовољство што ово признање могу да доделим, јер ја верујем да сви њени бивши ђаци, а овде нас има пуно, се слажу са тим да учитељица добије ово признање – истакла је Јулијана Которчевић.

У препоруци коју је Педагошки центар добио од бивших ученика учитељице Зорке, истакнут је значај прве учитељице или учитеља, а сећања на тај период живота, остају урезана у памћење до краја живота.

Зорка Радашин рођена је у Батањи 1935. године, у породици Субић. На молбу учитеља који су у њој видели даровито и марљиво дете, њени ро-

дитељи су је послали на даље школовање. Тако је кренула у Учитељску школу у Печују, а завршила у Будимпешти. „Човек учи док је жив“, била је њена девиза. Трудила се учитељица Зорка и своје ђаке учила да буду добри и марљиви, да воле књигу и да стално раде на себи.

Ловранска деца је памте по часовима које је изводила у природи, а тамо их је учила животним стварима, да посматрајући уче и разумеју свет око себе. Са Ловром као местом је срасла – заволела народ, а и народ је прихватио и заволео њу. Њене највеће заслуге су то што је многу децу научила да читају и пишу и ћирилицу и латиницу.

Преко 35 година, Зорка Радашин је у ловранској школи радила као учитељица и библиотекар. Основала је библиотеку у селу и сакупила око 3000 књига, па је и награђена као библиотекар, а деци је приближила

читање и књижевност. Поред свих обавеза, пронашла је време и за вођење рецитаторске и драмске секције. Била је секретар Црвеног крста, организовала добровољне даваоце крви, а и сама је била међу њима. За свој рад је добила тридесетак награда, међу којима су и од Фондације за мањине и значку за истакнути педагошки рад.

– Ловра је имала срећу да пре више од пола века добије Зорку Радашин за учитељицу. Многе генерације ловранске Српске основне школе, учитељица Зорка је учила не само основном знању, него је кроз педагошке вештине и однос љубави поверења и разумевања утицала на развој дечје личности и формирање честитих карактерних особина – нагласила је директорка СПМЦ-а, Јулијана Которчевић.

Славица Зељковић и Драгана Меселција

САРАДЊА

Сарадња универзитета из Мађарске и Србије

Позитивне и негативне стране чланства Мађарске у ЕУ

У Мађарском културном центру „Колегијум Хунгарикум” у Београду, одржан је скуп поводом завршетка пројекта две високошколске установе, за који је речено да је од изузетног значаја за културну, научну и економску експанзију Србије и Мађарске. Београдски Факултет друштвених наука и Универзитет за јавну управу – Лудовика из Будимпеште, успешно су реализовали и представили заједнички научни пројекат.

Овај догађај је организован у сарадњи Факултета друштвених наука у Београду и Универзитета за јавну управу – Лудовика из Будимпеште. Представљен је нови број научног часописа „Друштвени хоризонти”, чији је издавач Факултет друштвених наука, а који је посвећен Мађарској. Учесници из Мађарске су били коедитори и аутори текстова и српској академској заједници су представили позитивне и негативне стране чланства Мађарске у Европској унији.

На трибини се окупио сам интелектуални врх обеју земаља из области друштвених наука и представио активни програм сарадње, као и планове за будућност. Домаћини овог својеврсног самита били су Клара Сентђерђи, директорка Мађарског

културног центра и као и декан Факултета друштвених наука у Београду, проф. др Мирко Милетић. Самиту су, поред професора, присуствовали и студенти са Факултета друштвених наука. Уводну реч добродошлице имала је госпођа Сентђерђи.

– Морам вам рећи да не знам да ли је ово част или задовољство за мене, биће да су оба. Ово је центар мађарске културе и веома ценим што сте данас овде. Срећна сам што се први састанак ова два универзитета у Београду одржава баш у овој згради. Господин Пајовић и ја смо још пре четири године причали о овој идеји и част ми је што смо је остварили. Добро дошли и уживајте у програму – рекла је директорка Мађарског културног центра.

Након ње, реч добродошлице дао

Клара Сентђерђи

је и декан Факултета друштвених наука у Београду, проф. др Мирко Милетић, који је уручио и поклон госпођи Сентђерђи, у виду слике, панораме Београда, за коју је она одмах рекла да ће бити окачена на месту „блиском њеном срцу”.

– Драги гости и пријатељи, желео бих да вас упознам са нашим факултетом. Овај најмлађи члан српске академске заједнице, настао пре четири године, између осталих активности бави се и издавачком делатношћу, а између бројних публикација, издваја се часопис „Social Horizons”, који је својеврсни дневник друштвених наука. Данас имамо више од 500 студената у седам програма на свим нивоима студија, а о њиховом образовању води рачуна 40 професора и асистената. На факултету имамо три студијска програма – Дигитални медији и комуникације, економија, као и све траженије Информационе технологије. Поред основних академских студија, наша установа својим студентима нуди и мастер и докторске студије. Сви наши професори учествују у бројним истраживањима у земљи и свету, а један од наших главних циљева јесте изградња међународне научне сарадње у Европи и свету, а

плодове ове иницијативе управо имамо пред својим очима – истакао је декан, проф. др Мирко Милетић.

Његов колега са Универзитета за јавну управу – Лудовика у Будимпешти, проректор за међународну сарадњу проф. др Петер Кристијан Захар, истакао је „вековно прожимање судбина наше две земље, и то како бисмо добре међународне односе могли да искористимо на обострано задовољство”.

– Драги пријатељи, колеге и студенти, част ми је што сам данас с вама овде у Београду. Ово ми је први пут и морам истаћи да је град величанствен. Овај догађај је од изузетног значаја за нашу сарадњу, како за српску, тако и за мађарску страну. Србија за Мађарску представља пролаз ка западном Балкану, који је за Мађарску, али и целу Европу, регион од изузетног значаја, као што сте могли да видите јуче на Палићу, на састанку наших делегација на највишем државном нивоу. Данас је Мађарска један од највећих економских партнера Србије, а нарочито на пољу енергетике. Кроз пребогату историју, односи наше две земље мењали су се од конфликта до сарадње, а на крилима данашњих, усудићу се да кажем

Проф. др Мирко Милетић

Проф. др Петер Кристијан Захар

Др Ева Дудаш

никад бољих, односа две земље, треба изградити нешто велико – рекао је проф. др Петер Кристијан Захар.

По њему, Балкан је изузетно важан за мађарску спољну политику, а један од најважнијих аспеката јесте безбедност западног Балкана.

Мађарска жели да уложи средства у локалну сигурност и стабилност у Србији, јер јој је то изузетан приоритет. Србији, али и осталим западнобалканским земљама, које желе да уђу у ЕУ и НАТО, Мађарска жели да помогне и појача регионалну сарадњу, али и да буде посредник у решавању регионалних проблема. Факултет друштвених наука може управо бити једна од одскочних дасака за овакав вид сарадње, а Универзитет Лудовика представља неограничен извор за напајање мађарско-српског пријатељства – додао је проф. др Петер Кристијан Захар.

Др Ева Дудаш са Универзитета Лудовика је студентима представила установу и презентovala студијске програме и варијанте стипендија, које се могу остварити за студирање на овом универзитету.

Кроз богату историју ове институције, дошли смо до тога да данас можемо да се похвалимо унијом четири велике институције под једним кровом, са фокусом на друштвене науке у централној Европи, уз велики број међународних сарадњи и публикација. На основним, мастер и докторским студијама, преко 6.000 наших студената добија изузетно висок ниво професионалног тренинга на наша четири института: Факултета за друштвено управљање и међународне студије, Факултета за војне науке и официјерску обуку, Факултета за полицију и Факултета за водене науке. Поред овога, имамо и 11 истраживачких института, на којима се фокусирамо на онлајн безбедност, економију, стратегију итд, а од следеће године, поред постојећих, уводимо још већи број програма на енглеском језику – са поносом је истакла др Ева Дудаш.

У оквиру академског програма Универзитета за јавну управу - Лудовика, научници из целог света имају прилику да се афирмишу и предају, а у исто време помогну студентима на Универзитету, омогућајући им да слушају неке од највећих умова данашњице. Програм је отворен за 22

земље централне Европе у циљу уједињења свих извора знања на једном месту. Пројекат истиче своју родну равноправност и број жена које долазе сваке године да држе предавања студентима, а два гостујућа професора у оквиру овог пројекта била су из Србије, од којих је један проф. др Слободан Пајовић.

Пре свега, морам да похвалим одличну организацију на самом Универзитету Лудовика, а онда и да истакнем најважнију ствар, а то је чињеница да тамо као стручњак можете да се представите међународној заједници, како студентима, тако и другим професорима. Овај програм представља својеврсну платформу преко које свој рад и мишљење можете поделити са светом. Моје искуство је било одлично. Делим мишљење својих мађарских колега и сматрам да су наше две земље фантастични стратешки партнери, а академска сарадња свакако јесте један од највиших нивоа тог партнерства. Наш Факултет друштвених наука у Београду је можда мали, али његова популарност расте, како на локалном, тако и на међународном плану, што сама сарадња са Универзитетом Лудовика и доказује. Ова сарадња подарила нам је најновији број нашег научног часописа, на ком су многи професори са овог мађарског универзитета били сарадници на текстовима. Ово издање је завршено у рекордном року, што само истиче квалитет мађарско-српске сарадње. Да закључим, у оквиру овог програма и у самој Будимпешти сам се осећао феноменално, те бих исти препоручио свим својим колегама из Београда и целе Србије, јер овај Универзитет може да буде база за професорско усавршавање и ширење видика, али и за представљање идеја другим стручњацима из целог света – изјавио је проф. др Слободан Пајовић.

Његов мађарски колега, проф. др Захар је са осмехом истакао значај ове иницијативе, а нарочито публикације часописа.

Европеизација. Мађарска жели да на овом пољу буде у првом реду на западном Балкану. Ми смо две стране истог новчића, а овај часопис то и показује, са својим идеалним балансом између европски и неевропски оријентисаних тема. Нисмо могли, а да се не осврнемо на рат у Укра-

Проф. др Слободан Пајовић

јини. Ова тема донела је више фантастичних текстова о њеном утицају на Европску унију, али и текстова о напорима ЕУ да правно и економски утиче на овај конфликт. Јако је важно да у овом сукобу свако има своју улогу, нарочито у тенденцији за његово заустављање. Још једно питање од великог значаја, ком смо се посветили у овом часопису, јесте и питање националних мањина. Поред овог питања, у часопису су заступљени и текстови о сличности Мађарске са земљама западног Балкана, климатским променама, а последњи текст у овом издању тиче се мађарског високог образовања са акцентом на интернационалне дебате, које су важне једнако као и националне. Међународна политика је важна и треба да се пренесе на обичног човека и студента. Размена академских идеја је од кључне важности за решавање свих проблема у свету – закључио је он.

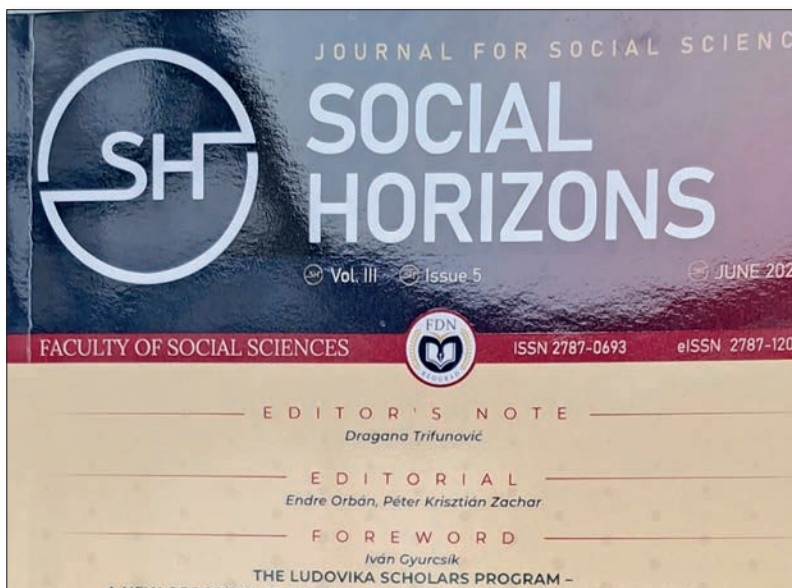
На крају, окупљенима се обратио и проф. др Балаж Тарнок, аутор текста о мађарској државној родној политици и иницијативи за сигурност националних мањина.

Теме Европске уније и заштите права националних мањина од изузетног су значаја за Мађарску, али и за Србију на њеном европском путу. Националне мањине веома су важне, а неке од њих, нарочито у земљама

ван ЕУ, боре се за голу егзистенцију, што ову тему и тему људских права данас чини веома осетљивом. У ЕУ између 40 и 50 милиона људи припада некој националној мањини, без овог дивезитета Европа не би била ни близу богата као што јесте. Управо мађарска национална мањина заступљена је у многим земљама Европе, а како би очекивала да се према њеним припадницима државе у којима живе опходе са поштовањем, Мађарска исто то ради са свим националним мањинама унутар својих граница. На овај начин желимо да дамо пример остатку света да водимо рачуна о свима, како би они водили рачуна о нашем народу, који живи ван своје матице. На овом пољу, Мађарска и Србија имају идентичне тенденције. Србија ово савршено обавља, а Мађарска нема никаквих других захтева за побољшање ситуације – савршено је, иако су наши стандарди веома високи – истакао је проф. др Балаж Тарнок.

На Факултету друштвених наука у Београду потом је одржана финална радионица са темом мађарско-српске тенденције ка друштвено-економској експанзији на Латинску Америку. Главни предавачи били су проф. др Слободан Пајовић и његова мађарска колегица, проф. др Моника Сенте Варга.

Д. А.

Међународни научни часопис „Друштвени хоризонти“

ТРАДИЦИЈА

Одржано 28. „Табанско вече“

Разиграни и распевани почетак лета

Почетак сваког лета у српској заједници у Мађарској традиционално обележава манифестација, чији су љубитељи и овога пута, до последњег места, испунили салу Дома културе МОМ. У једноипочасовном програму наступиле су све генерације КУД-а „Табан“, од забавиштанца, до извођачке групе одраслих, у пратњи оркестра „Зора“.

Поздрављајући присутне, новинар Миленко Радић је рекао да КУД „Табан“ за собом оставља интензивних годину дана. Поред бројних наступа у Будимпешти и широм Мађарске, прошлог лета извођачки ансамбл гостовао у Жабљу и Чуругу, док је дечја група била на фестивалу „Лицидерско срце“ у Ужицу и на Златибору. Подсетио је, такође, и на остала гостовања „Табана“, којих није било мало. Свакако најзапаженији и најзначајнији био је наступ на 25. Европској смотри српског фолклора у Новом Саду, где је „Табан“ потврдио своје место међу елитним фолклорним друштвима изван матице, освојивши бронзану плакету.

На 28. „Табанској вечери“, у пратњи оркестра „Зора“ на челу са Крунославом Агатићем Кићом, изведено је осам кореографија. Програм је почео песмом и „Играма из околине Београда“, кореографа Звездана Ђурића. У овој кореографији сви играчи су били на сцени, у различитим народним ношњама и на овај начин је концерт отворен.

Током вечери су се смењивале

игре из целе Србије: „Игре из Горњег Пореча“, кореографа Далибора Мартинова; „Запоја Рада у Лојзе“ – игре из околине Ниша, кореографа Славице Михаиловић; „Стани Радо Бела Радо“ – игре из Лесковца, кореографа Милорада Лонића; „Гајтано моме, мори, гајтано“ – игре из пчињског краја, кореографа Саше Богуновића; „Српске игре са Косова“, кореографа Далибора Мартонова и „Игре и песме из Црноречја“, кореографа Десанке Ђорђевић.

Оркестар „Зора“ је извео сплет народних кола, а специјални гост била је млада уметница на фрули Неда Николић. Она је одсвирала неколико народних кола, а Недин таленат и лакоћа музицирања одушевили су публику.

Неда Николић, двадесетпетогодишња уметница, свира на више дувачких инструмената, али је њен инструмент фрула. Завршила је Нижу музичку школу у Ковину и Смедереву и наставила музичко образовање у Средњој музичкој школи „Коста Манојловић“ у Смедереву на два одсека – етно музикологија и флаута. Виши

степен образовања стиче у Музичкој школи „Стеван Мокрањац“ у Краљеву, а након тога одлази на Факултет музичке уметности у Београду, на смер етно музикологија и етно кореологија. Као солиста, освојила је бројне домаће и међународне награде. Тренутно је на докторским студијама у Ирској, где изучава сличност ирске и наше фруле и музике.

„Моје дружење са Србима из Мађарске је почело спонтано и они су ми постали друга породица. Често долазим у Деску, а први пут је то било када сам учествовала у летњем кампу. Ево, сада сам гостовала и на 'Та-

ководиоцима и др Јованки Ластиф, директорки СОЦ „Никола Тесла“ у Будимпешти, на подршци и помоћи. Посебно је истакао стручни рад и енергију Аните Накић Вуковић, која руководи радом Дечјег ансамбла (у којем тренутно игра око 50 деце), као и залагање руководства КУД-а „Табан“, који чине: Софија Каплан, Биљана Сабо, Игор Рус, Богдан Сабо и Вилмош Вађоци.

Речи захвалности добили су и стари сарадници, Стеван Семлер и Драган Симић, као и техничар, један од оснивача „Табана“, Грга Принц. Вуковић се захвалио Михајлу Тапавици за

банској вечери! Било је дивно, атмосфера и људи су ми пријали, повод је леп и одлично сарађујем са музичарима“, изјавила је Неда Николић за наш лист.

На крају програма, уметнички руководилац „Табана“ Душан Вуковић захвалио се учесницима и играчима на залагању, труду и љубави према плесу и музици. Такође се захвалио и родитељима, наставном кадру, ру-

срдечно гостопримство у Новом Саду, Фондацији „Бетлен Габор“, као и свим организацијама и кварталским самоуправама, које овај КУД потпомажу и уз чију финансијску подршку је организована ова манифестација. По речима Душана Вуковића, КУД „Табан“ наставља истим темпом и припрема се за прославу 30. годишњице свог постојања.

К. П.

Представљен „Српски календар 2023“

У Будимпешти је представљен „Српски календар 2023“, који сваке године издаје Самоуправа Срба у Мађарској. Чланови уредништва говорили су о концепцији и садржају издања, а било је речи и о историјату издавања ове публикације.

Одржавају ове публикације и процесу њеног припремања говорили су чланови уредништва: Пера Ластиф, Борислав Рус и Миленко Радић. Промоција је почела излагањем Миленка Радића, који се захвалио домаћинима и свима онима који су финансијски помогли издавање овогodiшњег календара, а затим је говорио о његовом садржају и концепцији.

Сазнали смо да Календар има 14 поглавља, у којима се говори о прошлости, традицији, језику.

„Почетак је, наравно, посвећен цркви, верском идентитету, а истакнуте су и различите годишњице. Говори се о новим издањима, насловима, којих има девет, затим о 17 награђених индивидуалаца и организација. У поглављу 'Вечни помен', присетили смо се оних који нису више међу нама, али су својим радом и стручношћу допринели да наша заједница у сваком по-

гледу постане све снажнија. Говори се и о богатом културном садржају, о нашим књижевницима и књижевницима из окружења“, рекао је Радић и додао да је 38 аутора било укључено у састављање календара.

Борислав Рус је говорио о свом уређивачком делу, а то је књижевност, као и још о неким садржајима:

„Мајска скупштина, велики сабор, који је на насловној страни, једна је од историјских тема које се спомињу у Календару. Напоменуо бих нека имена из Календара: Радоја Домановића, нашег великог сатиричара и посматрача свога доба, Јована Дучића, представника српске модерне, који је неко време боравио у Будимпешти, наравно и Десанку Максимовић. Ту су и српски књижевници из Мађарске, пре свих Предраг Степановић, који нас је недавно напустио, а чији смо књижевни рад успели да представимо прошле године, још за време ње-

Пера Ластиф, Борислав Рус и Миленко Радић.

говора живота. Наравно, у Календару се говори и о новим издањима“, рекао је Рус и додао да треба узети и прочитати Календар, јер је пун интересантних и информативних текстова.

Пера Ластиф је говорио о концепцији Календара уопште и о историји његовог издавања. До деведесетих година прошлог века, у Мађарској је излазио заједнички календар Срба, Хрвата и Словенаца, са актуелним политичким садржајима. После распада Југославије, први Српски календар изашао је 1991. Тадашњи уредник је био Предраг Степановић.

По речима Пера Ластифа, уредништво, које је сада издало четврти календар, променило је насловну стра-

ну, а што се концепције тиче, у једну целину су повезали три ствари: црквени календар, који се допуњује разним верским и црквеним садржајима, затим део који говори о збивањима у српској заједници у протеклој години, „што је најтежи део посла, јер није могуће све забележити, већ трба да се направи добар избор, да би и људи били задовољни“. Трећа целина је класичан, народни календар, где се налазе научно-популарни текстови из прошлости и културе, текстови о Српству, углавном из Мађарске, али и из региона. На то се наставља књижевни део, као и забавни део Календара, истакао је Ластиф.

К. П.

Усавршавање КУД-а „Рузмарин“

Ускоро на репертоару „Игре из Јасенице“

Чланови КУД-а „Рузмарин“ из Калаза, предвођени уметничким руководиоцем Енике Вајзер, недавно су организовали фолклорно усавршавање у Ревфилепу, у живописном природном окружењу подножја планине Филеп.

Програм четвородневног усавршавања, који је био прожет „плесачницама“, бродским излетом, забавом, сунчањем и купањем, био је унапред до детаља израђен. У центру пажње било је, ипак, увежбавање нове кореографије под називом „Игре из Јасенице“.

За оне који не знају, Јасеница је област у централној Шумадији, која се углавном поклапа са сливом реке Јасенице. Обухвата подручја општина

Страгари, Топола, Младеновац, Аранђеловац, Смедеревска Паланка, Велика Плана, као и делове општина Рача и Смедерево. Област је углавном позната по значајним догађајима и личностима из Првог српског устанка.

Из аспекта етнокореологије све игре Централне Србије се по начину извођења одликују посебним стилским и техничким „меким“ одигравањем, на полупрстима, пуне су преплета, заплета, треперења тела и лаких

поскока. Наравно да постоје и разлике, у зависности од састава становништва посматраног краја, пређашњих миграционих кретања и донетог фолклорног наслеђа. Песме су поетичне и најчешће су са љубавном тематиком.

Увид у богати свет игара, песама и музике, фолклораши КУД-а „Рузмарин“, добили су захваљујући Марку Лазићу, кореографу КУД-а „Плана“ из Велике Плана, као и хармоникашу Борку Јовановићу, који је био музичка пратња кореографа.

Присуству инструменталисте из Србије посебно су се радовали чланови Оркестра „Ruzmarin FolkeStars“, који су на тај начин имали музичке инструкције, итекако корисне, и то из прве руке.

Чланови КУД-а „Рузмарин“, током свих дана марљиво су радили и упијали савете свог инструктора. Радили су и пре подне и поподне, а вечери су проводили уз песму и дружење.

Четвородневно фолклорно усавршавање „Рузмарина“ било је веома корисно. Увежбавање нове кореографије протекло је по плану, а према најавама руководства ансамбла, нова кореографија биће изведена наредне године, у склопу прославе јубилеја, двадесете годишњице постојања калашког културно-уметничког друштва.

Четвородневно фолклорно камп у Ревфилепу реализован је захваљујући суфинансирању Уреда премијера и Фонда „Бетлен Габор“.

П. М.

ПУТОПИС

Уџисци са џуџовања џо Србији

Непресушна духовна ризница манастира Тумане

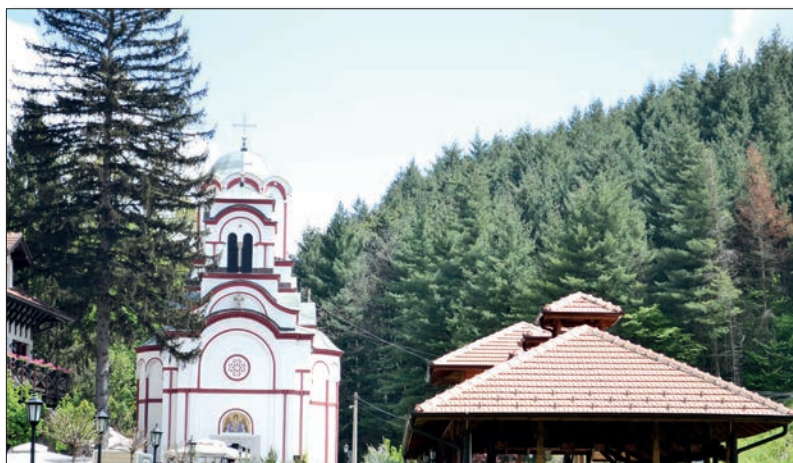
Педесеточлана група из Мађарске је, у организацији Печујско-барањског српског удружења, у оквиру вишедневног поклоничког путовања по Србији, обишла манастир Тумане. Годишње га обиђе преко милион људи, у нади да ће добити благодатну помоћ туманских чудотвораца и светитеља – Светог Зосима и Светог Јакова.

Манастир Тумане је грађен у XIV веку, а први пут се помиње 1572-1573. године. Иако су поклонници из Мађарске на време кренули из хотела на Сребрном језеру, како би што пре стигли до једног од најпосећенијих поклоничких места у Епархији браничевској, бројна возила

шња црква подигнута је и освећена 1924. године.

Манастирска црква посвећена је Светом архангелу Гаврилу, зидана је у српско – византијском стилу. У наосу цркве се налази кивот са моштима Светог Зосима Синајита.

О животу и подвизима Преподоб-

упокојио, након жестоког батинања у селу Раброву, у фебруару 1946. године. По сопственом завештању, сахрањен је у манастиру Тумане. Мошти су му откривене 2014. године. Од 2017. године,

Српска православна црква га прославља као светитеља.

Верници из Мађарске су се, уз молитву, поклонили и целивали чудотворне мошти туманских светитеља – Светог Зосима и преподобног Јакова. Такође, ревносно су присуствовали и читању молитава преподобним очима, туманским чудотворцима. Док су боравили у манастиру, број верника се повећавао и сви су желели да се поклоне моштима туманских чудотвораца.

Водич Ивана Дамњановић је још на аутобусу скренула пажњу на бројне занимљивости светиње, у шта су се поклонници уверили. Манастирски комплекс, поред цркве, конака и трпезарије, садржи и мали зоолошки врт, игралиште за децу, два рибњака, кошнице и пут до испоснице Св. Зосима – бисер манастира Тумане.

Наравно, деца и одрасли обишли су сва места, а посебно су били одушевљени испосницом Св. Зосима. „У огромној стени, на узвишењу, налазе се две пећине, које су повезане уским пролазом. У једној од њих живео је

преподобни Зосим, а у другој се молио. Људи улазе са великим поштовањем и молитвом на уснама, верујући да ће им помоћи у излечењу и добробити у даљем животу.”

Нажалост, време у манастиру Тумане за тили час је прохујало, па су поклонници из Мађарске тешка срца напустили ово ходочасно место, које никога не оставља равнодушним.

На путу ка угоститељском објекту, где су имали заказан ручак, из аутобуса су погледали и дивили се Голубачкој тврђави, јединственој средњовековној грађевини, која датира из XIV века. Лоцирана на раскрсници моћних средњовековних држава, Голубачка тврђава имала је важну одбрамбену функцију. Током векова, њоме су владали Срби, Мађари, као и Турци, који су најдуже боравили унутар њених бедема. У савремено доба Голубац је популарна туристичка атракција на Дунаву. Током 2012. године је започет пројекат ревитализације тврђаве, у оквиру којег је изграђена обилазница и тунел, а касније је урађена комплетна обнова. Данас она представља прави драгуљ региона. У то су се могли уверити и поклонници из Мађарске, који су на самој обали Дунава, у комшилуку Голубачке тврђаве, имали укусан ручак, након којег су кренули кући.

Успут су сумирали своје утиске и већ изразили жељу да обиђу нове светиње. Док су једни рекли да би волели поново у Србију да путују, други су изразили жељу да обиђу светиње у Босни и Херцеговини.

Ово путовање суфинансирали су: Уред премијера и Фонд „Габор Белтен”.

Предраг Мандић

и аутобуси су већ били паркирани на пространом паркингу манастира.

О настанку и имену манастира Тумане нема сигурних сведочанства, сва се она јављају доста касно (XIX век) и чине у основи записано и од заборавата отргнуто усмено предање. Ако се ослонимо на народно сећање које је до дана данашњег живо у широј околини манастира, Туман је настао као задужбина косовског јунака Милоша Обилића, за кога се сматра да је живео и владао делом данашњег Браничевца. Нешто шире од ово-га нам говори предање да је Милош Обилић ловио по густим шумама у околини манастира, те да је у лову нехотице ранио пустињака Светог Зосима. Носећи подвижника ка свом двору ради покушаја да му спасе живот и извиди рану, на месту где је сада манастир, светац је молио да га спусте и узвикнуо Милошу: „Ту мани и пусти ме да умрем” – од чега је изведено и име манастира.

Црква из Милошевог времена постојала је у манастиру све до 1910. године, када је минирана и због великих напрснута по наредби власти до темеља срушена. Током наредних четрдесет година Туман је био без цркве, јер су обнову спречавале многе околности, а међу њима посебно светски рат, који се тих година водио и у коме је Србија активно учествовала. Сада-

ног Зосима Синаита нема сачуваних историјских података, осим народних предања о његовој нејужној смрти, као и то да су његове мошти откривене 8. августа 1936. године.

Са друге стране, много више се зна о преподобном Јакову, који је 1894. године рођен као Радоје Арсовић. После основног образовања у родним Кушићима, надамак Ивањице, жељан науке и сазнања, отиснуо се из домовине у Француску, где је успешно завршио студије и стекао два доктората. Радио је као службеник у дипломатији Краљевине Југославије у Француској. Одмарајући се 30-их година 20. века, у Врњачкој Бањи се нашао приликом одржавања Сабора богомољачких братстава Србије. Одушевио се проповедима Св. владике Николаја и свештенства, а посебно беседом једног простог сељака. Дотакавши га том приликом благодат Божија, напустио је службу и световни живот и дошао код Св. владике Николаја, са молбом да буде искушеник. Након дугог испитивања, Владика га је примио. Као искушеник, прошао је сва монашка послушања. Стекавши многе духовне дарове, био је и прозорљив. Предвидео је оба бомбардовања Београда, бомбардовање манастира Жиче и др. У току рата живео у манастиру Љубостиња, где је упамћен као велики подвижник. Мучен од комуниста, исповеднички се

Дан деце и породице у Удвару

Целодневно забавно и едукативно дружење

Самоуправа Срба у Печују остала је верна традицији, па је и ове године приредила „Дан деце и породице“ у Удвару (Pécsudvard), селу надомак Печуја.

Иако су Печујци, предвођени Радованом Горјанцем, председником градске Српске самоуправе и ове године позвали децу са Баније из Хрватске, где је пре три године био разорни земљотрес, с циљем да их угосте и приреде и њима незаборавне доживљаје, нажалост,

из објективних разлога малишани из суседне државе нису били у прилици да допутују у Мађарску. Присутна је ипак била четворочлана делегација, предвођена Данијелом Куколечом, волонтером Српског националног вијећа из Глине, која ради и на пројекту „Од врата до врата“. На опште изненађење, у месном рекреационом центру окупио се завидан број деце, српске, хрватске и мађарске националности, из места и околине.

Малишани су на лицу места могли да раде светлеће тетоваже, понуђена им је могућност фарбања стакла и друге ручне радности, за које се побринуо Милан Ђурић, сликар и графичар из Будимпеште. „Правимо магнете за фрижидер, у раз-

ним облицима. Изливамо их од гипса и после их бојимо. Лепимо магнет – шта се коме свиђа, то ради“, каже Ђурић.

Међу децом, која су марљиво стварала, била је и Мирна Кашанин из Удвара:

„Ја сам овом приликом направила белу мачку, са црном крајном. Волим животиње – ишла сам да милујем зечиће. Има ту свега и свачега – баш је лепо“, рекла нам је она.

Неки малишани су се и провозали кроз село коњима „понићима“ гозда Стевице Емберовића. Наравно, један леп и забавни дан, не може да прође без фудбала. Овом приликом састали су се домаћини, тим мештана из Удвара, и екипа Самоуправе Срба из Печуја. Удварци су победили резултатом 5:1, али није резултат био важан, већ дружење.

Док се на малом терену водио фудбалски мегдан, мештанин Силвио Божановић у котлу је кувао свињски перкелт.

Ни вечерњи сати у Удвару нису прошли без програмске понуде Печујске српске самоуправе. Наиме, на отвореној позорници испред месног Дома културе, са представом „Тозовац у Мађарској“ наступало је Српско позориште у Мађарској. Иако су чланови ССП-а учинили све и с правом се надали да ће најављен комад изазвати велико интересовање публике, нажалост, извођење представе протекло је у присуству скромног броја заљубљеника театра. Међутим, сви они који су дошли и били на лицу

места, уживали су у интерпретацији Јозе Маторица, Бранимира Ђорђева и хармоникаша Растка Гергева.

На крају „Дана деце и породице“, главни организатор манифестације Радован Горјанац, рекао нам је да је задовољан програмом, али је разочаран због малог броја публике на позоришној представи.

Следећа приредба, на којој ће бити заступљена Самоуправа Срба у Печују, планирана је за почетак септембра, приликом прославе „Дана града“ и „Фестивала народности“.

П. М.

1. јула 1835 – У Пешти је штампан први број „Србског народног листа“, илустрованог књижевног недељника Срба у Мађарској, који је покренуо публициста и уредник Летописа Матице српске Теодор Павловић. Лист је излазио до 1848. Након првог огледног броја, објављеног 1. јула 1835. године, без прекида је излазио од 1837. до 1848, с прекидом 1836. године услед материјалних тешкоћа, док је због револуције 1848. изашло само 14 бројева. Штампан је у штампарији Пештанског универзитета у Будиму и код Јосифа Бајмела у Пешти.

„Србски народни лист“ је покренут као надопуна Летопису Матице српске, који је престао с излажењем 1835/36. године, као и због потребе за српским новинама. У почетку је имао поучан и забаван карактер, с прилозима који се тичу свакодневног практичног живота и неким занимљивостима из света. У првим годиштима се појављују по први пут у српској журналистици илустрације из страних новина. Временом, лист је све више постајао књижевни, и у њему су сарађивала тада позната имена хрватске и српске књижевности.

1. јула 1991 – На састанку у Прагу лидери источноевропских земаља укинули су Варшавски пакт, основан 1955. године.

2. јула 1990 – Не прихватајући уставне промене у Србији, албански де-

легати покрајинске Скупштине Косова усвојили су Уставну декларацију и прогласили одвајање Косова од Србије. Скупштина Србије је 5. јула распустила покрајинску Скупштину, након чега су уследили штрајкови и протести косовских Албанаца.

2. јула 1992 – Умро је Борислав Пекић, један од најзначајнијих југословенских књижевника у другој половини XX века. Као члан илегалне организације Савезне демократске омладине Југославије, после Другог светског рата био је неколико година у затвору. Један је од оснивача Демократске странке 1989, прве послератне опозиционе партије у Србији („Време чуда“, „Како упокојити вампира“, „Златно руно“).

2. јула 2008 – Умро је академик Дејан Медаковић, доктор историјских наука и најзначајнији историчар српске уметности за период од XVIII до XX века. Био је професор Филозофског факултета, књижевник и научник светског гласа, чија су дела превођена на више светских језика. У свом истраживању интересовао се за широки распон тема од средњовековне уметности до модерног сликарства.

3. јула 1995 – Југословенски кошаркаши постали су европски шампиони на првенству у Атини. Победа је бурно прослављена у зема-

мљи, а одушевљење је појачано због трогодишње међународне изолације Југославије.

3. јула 2004 – Манастир Високи Дечани увршћен је на Унескову листу светске баштине као пети споменик из Србије и Црне Горе. На листи Унеска је 754 споменика из целог света.

5. јула 1889 – Умро је српски писац Јаков Игњатовић, зачетник реализма у српској књижевности. Писао је песме, културноисторијске чланке, путописе, романе и приповетке и уређивао „Српске новине“ и „Српски летопис“ („Вечити младожења“, „Трпен-спасен“, „Милан Наранчић“).

6. јула 1855 – Рођен је војвода Живојин Мишић, један од најбољих српских војсковођа. Командовао је операцијама у Колубарској бици у којој су Срби извојевали победу над Аустро Угарском (1914) у Првом светском рату. Написао је неколико војних дела од којих је најпознатије „Стратегија“.

7. јула 1941 – У Србији је почео устанак против немачке окупације, под вођством комуниста.

ВРЕМЕПЛОВ

7. јула 2000 – У Београду је умро југословенски композитор и музиколог Никола Херцигоња. Његова музика инспирисана је националном историјом и фолклором (сценски ораторијум „Горски вијенац“, симфонијски плес „Линђо“, циклуси песама за глас и оркестар, музика за филм).

Писац Јаков Игњатовић умро је 5. јула 1889.

НЕВЕН

Сусрећ гимназија Европе

Заједничким истраживањем до боље наставе

сно је део пројекта под називом „Сусрет гимназија Европе – истраживањем до боље наставе“. Реч је о пројекту који има за циљ побољшање квалитета наставе, као и упознавање других култура, земаља и народа. Пет гимназија: Земунска гимназија (Србија), Српска гимназија „Доситеј Обрадовић“ из Темишвара (Румунија), Гимназија „Јован Дучић“ из Требиња (Република Српска, БиХ), Гимназија „Шкофја Лока“ из Шкофје Локе (Словенија) и Српска гимназија „Никола Тесла“ из Будимпеште, су оснивачи овог сусрета. Наша школа је већ шесту годину ангажована, а овогодишњи домаћин пројекта је била маке-

донска Гимназија „Орце Николов“ из Скопља.

Српску гимназију „Никола Тесла“ су представљали ученици: Софија Грговски, Љубиша Вујућ, ученици 12/ц разреда и Ирина Наранчић, ученица 10/б разреда, док је менторка пројекта била професорка Кристина Бекић, заменик директора наше гимназије. Тема сусрета била је вршњачко насиље, а наши ученици су имали задатак да анкетирају ђаке и представе резултате на задату тему, као и да презентују осталим учесницима своју школу и Будимпешту.

Првог дана, по доласку, уследило је отварање Сусрета и упознавање. Након тога, познати говорник Огњен Јаневски отворио је радионице одржавши предавање о вршњачком насиљу. Ђаци су имали прилику да кроз разне игре поделе своја искуства на тему насиља и да међусобно дискутују на дату тему. Потом је уследио обилазак школе и посета часовима.

Други дан је отпочео одласком у Скупштину, где је градоначелница Скопља, Данела Арсковска, одржала говор о важности превентиве насиља. Остатак дана био је намењен за презентовање школа и градова из којих ђаци долазе. Наши ђаци су припре-

мили сјајне презентације на енглеском језику и упознали остале учеснике са радом и изгледом наше школе, кроз фотографије и видео снимке, које су сами израдили и уређивали. Присутни су, истовремено, стекли увид и у функционисање осталих школа учесница, и упознали се са знаменитостма градова из којих друга деца долазе. У вечерњим сатима, домаћини сусрета су ученике повели у обилазак Старог града и његових знаменитости.

Наредног дана, уследила је дискусија на тему насиља у школама и излагање резултата анкете о проценту заступљености насиља у свакој од школа, као и предлагање могућих решења за смањење овог проблема. Ђаци су врло озбиљно и зрело приступили теми, а касније су погледали и едукативни филм о томе.

Последњег дана, организатори пројекта из Гимназије „Орце Николов“ повели су ђаке и њихове менторе у обилазак Охрида, града на североисточној обали Охридског језера. Наши ђаци су уживали обилазећи град са својим вршњацима – новим пријатељима. Наредни сусрет биће одржан у Вараждину, у Хрватској.

Софија Илић, 10/б

Српски образовни центар „Никола Тесла“ у Будимпешти већ годинама уназад поно-

овог сусрета. Наша школа је већ шесту годину ангажована, а овогодишњи домаћин пројекта је била маке-

Деска

Обележен Међународни дан детета

Дугогодишња традиција обележавања Међународног дана детета, и ове године обрадовала је мале Дешчане. Дуго су ишчекивали дан, када ће моћи да се осећају најважнијима на свету, иако су они то нама сваког дана. Сваком детету најважнија ствар у животу је игра. Деца се највише радују и уживају док се играју. Знају то васпитачи и педагошки радници, па управо кроз игру, и на бази игре, заснивају своје активности, којима подучавају децу различитим вештинама, богате њихова искуства и умножавају њихово знање.

Цело двориште било је прилагођено дечијим радионицама и игри. Радост на лицу нису скривали чим су крочили у двориште, а цика и вриска показала су срећу и спремност на целодневну игру и забаву. На њихову срећу, није било спавања тог дана.

„Програм смо организовали да

обухвати све аспекте развоја детета. За моторичке способности, на пример, организовали смо игре са лоптама и полигоне са различитим препрекама. У играма су учествовали и родитељи са децом, а једна од занимљивијих игара било је пецање дрвених рибица из пластичног базена. Ова игра захтевала је стрпљење и фокус, а подразумева да се удица закачи за рибу уста и помоћу штапа извади из базена. Дан је конципиран тако, да се деца друже и са децом других група, како би продубили своје социо-емоционалне контакте“, рекла нам је васпитач Тијана Ковач, и наставила,

За крај овог дана, организована је и представа, под називом „Журка са Грин бусом“, истоимене глумачке трупе, у којој су подједнако уживала и деца, и њихови родитељи.

Сања Симулов

Ловра

Завршна ђачка приредба

Са првим знацима лета и доласком јуна, ловрански ђаци су почели са припремама за своју завршну приредбу школске године 2022/2023. Заједно са својим учитељицама спремили су богат програм, у којем су уживали сви присутни. Са поносом су представили све оно што су учили у току године.

Рецитације су се низале једна за другом описујући пријатељства, дечије дане проведене у школи, комичне и многе друге ситуације из школских клупа. Деца су рецитовала песме Јована Јовановића Змаја, Десанке Максимовић, Љубивоја Ршумовића, Пера Зубца и многих других српских песника за децу. Фолклорне игре и модеран плес су учинили да свим присутнима заигра срце у истом ритму са децом. Негујући дух предака, сви ђаци школе су певали песму „Дух предака живи са нама“, која сваки пут у нама пробуди посебне емоције поноса, јер не заборавамо наше претке.

Негујући и поштујући традицију, не заборавамо ни педагоге, који су утkali себе у рад школе, изводећи на прави пут многе генерације ловранских ђака. Српски педагошки и методолошки центар, на челу са Јулијаном Которчевић, уручио је признање „Најдражи учитељ“ учитељици Зорки Радашин. Моменат уручивања награде је био посебно емотиван за све присутне, а највише за учитељицу Зорку и њене ђаке (деталније у посебном чланку на 3. страни).

На крају програма смо одали посебно признање свим одличним учесницима, који су вредно учили током целе школске године.

Овим програмом смо затворили још једну успешну школску годину у нашој растућој школи. Са нестрпљењем чекамо септембар, да пожељимо добродошлицу новим првацима и свим ђацима и педагозима школе у Ловри.

Радослава Мазалица

BALKAN PARTY Budapest
15. septembar, petak

22h
Alen Islamović,
pevač legendarnog benda **Bijelo Dugme**
koncert

Dürer Kert
1117 Budapest, Öböli utca 1
Otvaranje vrata 21h

00h Yu party
DJ Mačić
Čevapi
Early bird: 8000 Ft
Karte u pretprodaji 10000 Ft
karte: Budimpešta +36 30 285 9192,
Segedin +36 30 51 55 453

Храм светиој великомученика теорџија у будимпешти

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА ЗА ЈУЛ 2023.

01.07. субота – Вечерње	18 ч.
02.07. недеља – Света Литургија	10 ч.
06.07. четвртак – Вечерње	18 ч.
07.07. петак – Рођење Светог Јована Претече – Ивањдан Света Литургија	10 ч.

Јутрење се служи сваког дана у 8:00 час.
Вечерње се служи суботом и уочи празника у 18:00 час.

Милан Дујмов
Парохије
Карловачке митрополије I

Српска самоуправа у Калазу
срдечно вас позива
на промоцију књиге

ПАРОХИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ
МИТРОПОЛИЈЕ
ОД АУТОРА МИЛАНА ДУЈМОВА

Промоција ће се одржати у згради бивше српске вероисповедне школе
5. јула у (среду) у 18.00 часова.

Адреса: Budakalász Petőfi tér 7.

Дани Позоришта и
Културе у Ловри
од 28. јуна до 02. јула 2023.
у ловранском Дому културе

2023. ЈУН 28.
09.00 – ВИДОВДАНСКИ МАРАТОН КОД ЛОВРАНСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

2023. ЈУН 29.
18.00 – ОТВАРАЊЕ ФЕСТИВАЛА
18.30 – IN MEMORIAM ПЕТАР МИЛОШЕВИЋ ОТВАРАЊЕ ИЗЛОЖБЕ
19.00 – PERIN PARA STOS – MEMORIJALNA ПРЕДСТАВА ПЕТРА МИЛОШЕВИЋА НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

2023. ЈУН 30.
19.00 – ВАРШАВСКА МЕЛОДИЈА – РОМАНТИЧНА ПРЕДСТАВА НА МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ
ЦЕНА УЛАЗНИЦЕ: 2.000 FT

2023. ЈУЛ 01.
15.00 – СЕДАМ У ЈЕДНОМ ЗАМАХУ – ГРИМ-БУС ТЕАТАР – ДЕЧА ПРЕДСТАВА НА МАЂАРСКОМ ЈЕЗИКУ
19.00 – ТОЗОВАЦ У МАЂАРСКОЈ – БИОГРАФСКА МУЗИЧКА КОМЕДИЈА НА СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

2023. ЈУЛ 02.
19.00 – ДАНИЛО КИШ, ДУХ ЈЕ НАША ДОМОВИНА
ПРЕМИЈЕРНА ПРЕДСТАВА НА МАЂАРСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

ВИДОВДАНСКО ЧТЕНИЈЕ
IN MEMORIAM – ОРТАСИЈА

26. јуни 2023.	27. јуни 2023.
9.00 – Vilanj	9.00 – Batanja
10.00 – Sikloš	11.00 – Deska
11.00 – Pečuj	12.00 – Sirig
12.45 – Mohač	13.00 – Novi Sentivan
13.45 – Sečuj	17.30 – Segedin
15.00 – Vajja	
	28. јуни 2023.
	9.00 – Lovra
	10.00 – Kovin
	10.30 – Čip
	12.00 – Bata
	14.00 – Budimgrad
	16.00 – Čobanac
	18.00 – Santandreja

Ове седмице издвајамо следеће мултимедијалне садржаје:

Народписни дечји
камп у Харкању

Затварање школске
године у Дески

Опраштање 8.
разреда - 2019/2023

Затварање школске
године у Ловри

Самостално вече
КУД-а „ТАБАН“

Аутор рубрике: Владимир Марковић

*Напомена: графички QR код можете скенирати било којом апликацијом са QR читачем (QR reader) или употребом сервиса Гугл сочиво (Google Lens)

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРБСКЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ.
www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Српски медијски центар (ДОО-Кфт) ♦ За издавача: Радојка Филаговић ♦ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ♦ Финансијер: Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ♦ Фоторепортер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ♦ Web: www.snnovine.com ♦ Графички прелом листа: Тибор Фуксел ♦ За штампању: Szedéstitkőr Vt.: Ференц Ибош ♦ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061-0238

Света Анастасија, праведна и преподобна мајка Светог Саве

Иза сваког светитеља налази се његова праведна и богољубива мајка. Ову традицију наставила је и светитељка коју овом приликом желимо да вам представимо – Света Анастасија, праведна и преподобна мајка великог српског светитеља и просветитеља, Светог Саве.

Према источној хришћанској духовној традицији, размишљање о правичности једне богољубиве мајке може се сматрати исправним полазиштем које ће свакој души пружити разумевање дефиниције личне хришћанске врлине у породичном окружењу. У складу са овом традицијом, најпоштованији

светитељи православне цркве увек су признавали божанску улогу својих мајки. Григорије Богослов је величао своју мајку Нону; и Василије Велики и Григорије Ниски су узносили своју мајку Емилију; Амфилохије је величао своју мајку Ливију; Јован Златоусти је узносио своју мајку Антусу; и списак се наставља. Овим женама је

ОТПОЧЕЛА МОНАШКИ ЖИВОТ У КУРШУМЛИЈИ

На празник Благовести Богородице, 25. марта 1196. године, заједно са супругом, великим жупаном Стефаном Немањом, Ана је примила монашки чин. Жупан Стефан је постао монах Симеон и повукао се у манастир Студеницу који је основала династија Немањића, а који се налази у долини реке Ибра, на левој обали мале реке Студенице, око 20 минута од Ушћа. Ана је добила достојно име Анастасија, чији је корен у грчкој речи „Анастасис“ што значи „Васкрсење“. У то време имала је 71 годину. Анастасија је отпочела свој монашки живот у манастиру Пресвете Богородице у Куршумлији близу Топлице, једном од првих манастира династије Немањића (саграђен 1168-117~). Када је њен супруг, ново пострижени монах Симеон, напустио манастир Студеницу 1196. године како би отишао на Свету Гору да би се поново срео са Светим Савом, препуштајући краљевски престо свом сину Стефану Првовенчаном, Анастасија је остала једини родитељ изворне династије Немањића који је још увек боравио у Краљевини Србији. Након што је 1192. године њен син Сава са 17 година напустио краљевски двор у корист монашког живота на Светој Гори, блажена Анастасија никада више није видела свог сина у овоземаљском царству. Међутим, благословом Божијим док је још живела у овом свету чула је вести о изградњи и оснивању манастира Хиландар на Светој Гори; захваљујући тим вестима могла је да предвиди будуће учвршћавање и процват хришћанства међу српским народом.

припала слава и част због њихових врлина посвећене вере и љубави према Господу Исусу Христу и Његовој Мајци, Благословеној Дјеви Марији, коју су оне у овом свету конкретно испојиле својом посвећеношћу и постојаном љубављу према сопственој деци и породици. Буквално говорећи, иза сваког светитеља налази се његова праведна и богољубива мајка. А ову традицију наставила је и светитељка коју овом приликом желимо да представимо, Света Анастасија, праведна и преподобна мајка Светог Саве.

Попут Благословене Дјеве Марије, Анастасија је била краљевског порекла. Рођена је 1125. године као ћерка грчког византијског цара Романа IV Диогена (1068–1071). На рођењу је добила име Ана, а Анастасија је монашко име које је добила у позним годинама живота. Мајка највећег српског светитеља, Саве, била је, дакле, грчког порекла. Нема сумње да је бриљантно познавање грчког језика, које је Србима било од велике користи нарочито у време када је он био архиепископ (1219-1235), Свети Сава стекао од своје мајке Ане.

Рани живот Свете Анастасије нам је врло слабо познат, што је вероватно она сама желела, будући да је њено највеће остварење и постигнуће, као и Благословене Дјеве Марије, то што је родила Саву, Христовог спаситеља православног српског народа.

Као млада принцеза, Ана се око 1150. године венчала са великим српским жупаном (жупан – патријархални вођа) Стефаном Немањом. Овај краљевски брак је учврстио како политичке тако и религиозне везе између Краљевине Србије (Рашке и Зете) која је била на помолу и Византијског царства са седиштем у Цариграду. Током раних година брака, краљица Ана је родила два сина, Вукана и Стефана; у позним годинама, око 1175.

године, када је имала скоро 50 година, милошћу Божијом, родила је последње дете, Растка, касније монаха Саву, који је постао (и још увек је) највољенија личност у историји српског народа. Попут Јелисавете, врле мајке Јована Крститеља, Ана је била у позним годинама када је родила свог вољеног сина Саву, за чије рођење су и жупан Стефан и она усрдно молили Господа Бога. И попут Благословене Дјеве Марије, Ана је „о свему томе дубоко размишљала у свом срцу“, нарочито о делима свог сина Сава, јер је осећала Божију руку на себи и том истом милошћу Божијом на крају је могла да види почетак про-

цвата српске православне хришћанске културе и цивилизације. Коначно, два Анастасијина сина, Сава и Стефан Првовенчани, као и њен супруг жупан Стефан (монашко име Симеон), замонашили су се и канонизовани су као светитељи целокупне православне цркве. Лоза Немањића је прва српска краљевска лоза која је канонизована и која је на тај начин указала будућим краљевским породицама да православље треба прогласити и успоставити као пут и мерило које ће Краљевину Србију трансформисати у Божије Краљевство што се постиже потпуном посвећеношћу нашем Господу и Спаситељу Исусу Христу.

Анастасија је провела преосталих пет година свог живота у манастиру Куршумлија где је мирно уснула у Господу 21. јуна 1200. године. Имала је 75 година. Она се упокојила у Господу само четири месеца након упокојења њеног супруга, великог жупана Стефана Немање – монаха Симеона, који је уснуо у Господу у 86-тој години, у манастиру Хиландар, 13. фебруара 1200. године. Светој Анастасији је приређена хвале достојна православна хришћанска сахрана у манастиру Студеница, где се поново придружила свом супругу у „ишчекивању васкрсења мртвих и живота будућег века“.

Заоставштина Свете Анастасије представља постојану љубав и посвећену веру у нашег Господа и Спаситеља Исуса Христа коју је она посведочила у свом овоземаљском животу својом подршком мужу, Светом жупану Стефану – монаху Симеону Мироточивом, својом преданошћу својим синовима Сави, Стефану Првовенчаном и Вукану, својом љубављу према свим Божијим створењима, и дивним осликавањем у свом лику хришћанских врлина вере, наде и љубави.

Д. А.

